

„Să nu ne mai facem inimă rea și spaimă gândindu-ne că lumea românească ar fi mai stricată decât altele.
Nu; neamul acesta nu e un neam stricat; e numai nefăcut încă, nu e până-acuma dospit cumsecade.”

I.L. Caragiale

CLIPA

Magazinul actualității culturale românești

Director Fondator: DINU SĂRARU

Editor: Fundația Națională pentru Civilizație Rurală „Niște Țărani” și Arhiepiscopia Râmnicului

[Prima Pagină](#)

[Redactia](#)

[Arhivă](#)

[Contact](#)

„Să facem din România o țară puternică și respectată a Europei, o țară care să-și afirme europenismul în limba inconfundabilă a propriei identități naționale.” Interviu cu prof. univ. dr. ing. Adrian Badea, Președintele Academiei Oamenilor de Știință din România

Autor: prof. univ. dr. Sorin Ivan • Rubrica: Dialoguri • Mar 2017

Domnule Președinte, vă rog, pentru început, să ne faceți o scurtă prezentare a ceea ce înseamnă astăzi Academia Oamenilor de Știință din România, instituția pe care o conduceți începând cu luna mai a anului 2016.

Prin legea noastră de organizare (Legea 31/2007) Academia Oamenilor de Știință din România (AOȘR) este un înalt for național, de consacrare științifică, care reunește personalități reprezentative ale mediului universitar și de cercetare. Este instituție de interes public, cu personalitate juridică de drept public, autonomă, ordonator principal de credite.

AOȘR este continuatorul și unicul legatar al Academiei de Științe din România care a funcționat în perioada 1935-1948 și al Asociației Oamenilor de Știință din România, înființată prin Hotărârea Consiliului de Miniștri în mai 1956, care și-a schimbat titulatura din Asociația Oamenilor de Știință din România în Academia Oamenilor de Știință din România prin Hotărârea judecătorească din 1996. Rezultă că pentru a înțelege ce este Academia Oamenilor de Știință din România astăzi nu ne putem limita numai la prezent. De aceea, cu acordul Dvs., voi face o fundamentare și o încadrare istorică a AOȘR, de la origine până în prezent, punctând, desigur, momentele esențiale ale devenirii sale. La 26 martie 1935, a fost înființată, prin sentință judecătorească, la inițiativa unui număr de oameni de știință în frunte cu prof. dr. Constantin Angelescu, Academia de Științe din România, AȘR, a fost creată de un număr de intelectuali de primă mână pentru a crea un cadru de susținere și de manifestare pentru mințile strălucite ale României din perioada interbelică, pentru „a ajuta creațiunea științifică, a o încuraja, a o îndruma și a o coordona”, așa cum se specifică în Buletinul nr. 1 al ASR, din 1936. Tot acolo se specifică faptul că Academia de Științe nu-și propunea să substituie Academia Română, ci să participe, să contribuie, alături de Academie, la opera de excepțională importanță a ridicării prin educație, știință și cultură a națiunii noastre, „în cadrul general al eforturilor de cultură națională a neamului românesc”, după cum precizează același document. Nu erau aspirații gratuite, de vreme ce Academia de Științe din România cuprindea în secțiunile sale personalități de prim rang ale științei și culturii românești, savanți, cărturari, cercetători, creatori de școli științifice, dintre care unii erau deja membri ai Academiei Române, iar alții au devenit ulterior. Deși a funcționat numai 13 ani, în 1948, fiind înglobată în Academia Republicii Populare Române ea a reușit să-și consolideze rapid un prestigiu național și internațional de necontestat.

Doresc sa subliniez faptul ca 8 laureati ai premiului Nobel au fost membri de onoare ai acestei Academii, nume de rezonanță în istoria științei, ca: Louis de Broglie, Jean Perrin (fizicieni francezi), Max Born, Werner-Karl Heisenberg (fizicieni germani), Paul Sabatier (chimist francez), Friedrich Bergius (chimist german), Paul Karrer (chimist elvețian) și George Emil Palade (medic român).

În mai 1956, la inițiativa președintelui Academiei Române, Traian Săvulescu, instituția a fost recuperată într-o nouă formă prin înființarea Asociației Oamenilor de Știință din România. Asociația Oamenilor de Știință din România înființată ca ONG în 1956 a fost o organizație de masă a cercetătorilor români, ajungând în 2007 să aibă aproape 4000 de membri.

Vă imaginați cât de dificil a fost procesul de selecție ca dintre aceștia să rămână în Academia actuală, în prima etapă circa 300 de membri.

O istorie dramatică, într-o perioadă complicată pentru România, deceniile postbelice, sub presiunea regimului totalitar, apoi perioada de tranziție... Prin urmare, o serie de metamorfoze a unei instituții care azi se numește Academia Oamenilor de Știință din România...

Într-adevăr, o istorie care, la noi, a avut aspecte tragice, dacă ne gândim numai la primele două decenii postbelice, de teroare, în care au fost decapitate elitele, dar și la tot ce a urmat, inclusiv la perioada de tranziție, de tensiuni, conflicte sociale și politice, căutări etc. Astăzi, România ca membru al UE și-a găsit calea și, cu toții, sperăm, și nu numai sperăm, ci și lucrăm în acest sens, să devenim o țară europeană puternică, dezvoltată și respectată.

În acest cadru istoric, astăzi, AOȘR are ca atribuții principale: „conceperea, promovarea, dezvoltarea, sprijinirea și protejarea științei, sub toate formele, acțiunile și metodele directe, indirecte sau adiacente”. Academia Oamenilor de Știință din România are în structura sa 13 secții și cuprinde opt filiale, șapte în țară (Brașov, Cluj-Napoca, Constanța, Iași, Piatra-Neamț, Târgoviște, Timișoara) și una în străinătate (New York).

În ce constă activitatea Academiei Oamenilor de Știință din România? În ce fel contribuie AOȘR la „sforțările de cultură națională a neamului românesc” de astăzi?

Este o activitate complexă, bogată, diversificată, intensă, care cuprinde: conferințe internaționale, sesiuni științifice de amploare, simpozioane, colocvii, workshop-uri, cursuri etc.

Aceste manifestări se desfășoară atât la nivelul fiecărei secții științifice, cât și la cel instituțional al AOȘR. Fiecare secție a AOȘR are o viață științifică proprie și, în acest cadru, își organizează programul specific de manifestări.

Există, cum spuneam, și acțiuni comune ale instituției, manifestări științifice de anvergură internațională, care concentrează participări importante, cu personalități de prestigiu din țară și din străinătate.

Un exemplu îl pot constitui cele două Sesiuni științifice ale AOȘR, de primăvară și de toamnă, care, de-a lungul edițiilor, s-au impus ca evenimente de marcă ale spațiului academic, științific și cultural românesc.

Enumerarea mea nu ar putea fi exhaustivă, prin urmare cea mai bună sursă de informare o reprezintă site-ul AOȘR: www.AOSR.ro, unde cei interesați – și sunt convins că publicul revistei Dvs. face parte din categoria celor preocupați de știință, cultură și cunoaștere – pot afla toate detaliile.

Pot spune însă că toată această diversitate de manifestări științifice are un numitor comun: excelența în cercetarea științifică. Este o provocare, pe care, cu fiecare eveniment din această arie a producerii și transferului de cunoaștere, ne străduim să o onorăm la cele mai înalte standarde. Acesta este modul – ca să răspund la a doua întrebare a Dvs. – în care AOȘR participă la efortul comun de dezvoltare a țării prin știință, cultură și cunoaștere.

În ce raporturi se află Academia Oamenilor de Știință din România cu Academia Română?

Academia Română este cel mai înalt for de știință și cultură al țării, o instituție de prestigiu, un pilon al istoriei și civilizației românești, care a contribuit la fondarea României Moderne și la dezvoltarea țării.

Pentru noi ca instituție, pentru conducerea și membrii AOȘR, Academia Română este forul suprem al științei, culturii și civilizației românești. În ce ne privește, în virtutea misiunii, formulate în 1935, a Academiei de Științe din România și a Statutului Academiei Oamenilor de Știință din România, rolul nostru ca instituție este, așa cum subliniam anterior, să susținem știința, cultura și cunoașterea, să contribuim, prin propriile noastre cercetări și rezultate, la progresul ei, având convingerea că aceasta este calea de modernizare și dezvoltare europeană a României. Este ceea ce fac și academiile de ramură, fiecare pe domeniul ei: Academia de Științe Medicale, Academia de Științe Juridice, Academia de Științe Tehnice etc.

Existența noastră și a acestor academii exprimă o necesitate: aceea de a oferi savanților, oamenilor de știință, cărturarilor, celor mai buni dintre cercetătorii noștri un mediu propice, o instituție în care să-și desfășoare activitatea sub semnul excelenței.

Un număr important de membri ai Academiei Române sunt și membri noștri, iar membri AOȘR au devenit în ultimii ani membri ai Academiei Române. Din aceste motive eu personal văd acest raport ca unul de colaborare, de pe pozițiile pe care le aminteam, care sper să se diversifice și să se adâncească.

Ce acțiuni, manifestări, programe și proiecte are Academia Oamenilor de Știință din România pe agenda anului 2017?

Avem o agendă a cercetării și a manifestărilor științifice bogată. Dintre temele de cercetare cuprinse în portofoliul anului 2017, pot să vă dau câteva exemple semnificative: Proprietăți fundamentale ale soluțiilor sistemelor diferențiale (Științe Matematice); Modelarea migrației radionuclizilor în materiale de beton de la reactoarele nucleare (Științe Fizice); Hidrogenuri compozite cu nanoparticule antimicrobiene (Științe Chimice); Modelarea Fuzzy logic pentru optimizarea funcționării sistemelor industriale cu inteligență artificială (Științe Tehnice); Valorificarea reziduurilor din vinificație ca aditivi alimentari și antioxidanți în industrie (Științe Biologice); Cercetări privind falsificarea alimentelor, a practicilor alimentare frauduloase și impactul acestora asupra stării de sănătate a populației (Științe Agricole, Silvicultură și Medicină Veterinară); Personalitățile marii uniri (Științe Istorice și Arheologice); Strategii pentru dezvoltarea economiei cunoștințelor în România (Științe Economice, Juridice și Sociologice); Filosofia științei, a mentalului și a comunicării: cunoaștere, cunoștință, conștiință, mintal, ființă dialogică, polifonie, libertate de expresie, semnificație, interpretare; România valorilor universale (Științe Filosofice, Psihologice, Teologice și Jurnalism); Biblioteca Digitală pentru Românii de pretutindeni (Știința și Tehnologia Informației); Creșterea rezilienței la amenințările hibride prin buna guvernare (Științe Militare).

Lista nu se oprește aici, dar cred eu că temele de mai sus oferă o imagine relevantă asupra ariei de acoperire și a nivelului de cercetare pe care le punem în operă. Vreau să subliniez că valoarea de finanțare de la buget a unei teme de cercetare este de cca 30.000 de lei, care sunt utilizați pentru angajarea unor tineri cercetători care au terminat doctoratul și participarea acestora la o serie de manifestări științifice de prestigiu. Niciun membru al Academiei noastre nu este finanțat de la buget pentru aceste activități de cercetare, deși ei sunt cei care au inițiat și conduc aceste teme.

În ceea ce privește manifestările științifice, portofoliul AOȘR, pentru anul în curs, este unul complex: sesiunile științifice bianuale, congrese, conferințe internaționale, simpozioane, workshop-uri, mese rotunde etc. Declanșăm în luna martie, deci foarte curând, un proiect nou: „Dezbaterile AOȘR”.

Prin acest proiect ne propunem ca, în formatul prelegere-dezbatere, să aducem într-un spațiu al dialogului elitele academice, personalitățile științei și culturii, reprezentanții vieții politice etc., să punem în discuție teme importante pentru societatea românească și, în măsura posibilului, să găsim soluții, pe care să le transmitem instituțiilor statului.

Prima ediție a „Dezbaterilor AOȘR” va avea loc în 22 martie 2017 și va avea tema: „Educația pentru identitate și afirmare națională în lumea globalizării”, în care ne propunem să discutăm, printre altele, despre: Criza educației în societatea românească actuală; Declinul educației pentru valori naționale, pentru cultură, istorie, civilizație românească; Marginalizarea Istoriei în școală (gimnaziu, liceu) și riscurile acesteia; Criza identității la tinerele generații. Efect al eșecului educației?; Necesitatea educației pentru valori, modele și repere identitare, pentru conștiință și identitate națională; Uniunea Europeană: Unitate în diversitate prin afirmarea identității naționale; Mijloace de dezvoltare a educației pentru valori identitare și pentru identitate națională; Educația în școală și societate – o prioritară a oricărei guvernări, o necesitate a societății românești în Uniunea Europeană.

Ne așteptăm să fie un eveniment care să concentreze atenția mediilor academice și a societății românești.

Coborând din „Turnul de fildeș” al cercetării, credeți că AOȘR trebuie să fie prezentă în agora? Cum se raportează Academia Oamenilor de Știință din România la realitatea de azi a țării, la ceea ce se întâmplă cu noi ca indivizi și societate, la prezentul și viitorul României, la șansele acesteia de a deveni o țară „europeană” în deplinul înțeles al cuvântului?

Începând cu sfârșitul, n-am să vă răspund cum se face îndeobște: „Dar România e o țară europeană dintotdeauna. Suntem europeni de pe vremea dacilor etc.” Fără îndoială că nu despre asta vorbim. Nimeni nu contestă, sau cel puțin nimeni cu bună-credință și cu știință de carte, dinlăuntrul și din afara țării, că, istoric, geografic, cultural, România este o țară europeană. Vorbim însă de alinierea societății noastre la un set de valori, la niște standarde de calitate și excelență în varii domenii, ale existenței, ale educației, culturii și civilizației, în ceea ce privește nivelul de trai, șansele de dezvoltare și realizare personală etc.

Opinia mea și nu numai a mea este că elita științifică și culturală trebuie să se implice și în marile probleme, fenomene și procese ale societății, ale țării, care îi remodelează existența și îi trasează liniile de evoluție.

Elitele nu trebuie să stea deoparte, într-un soi de autism social, sub cuvânt că rolul cercetătorului e să cerceteze, al profesorului să instruiască și să educe etc. Nimeni nu contestă că fiecare trebuie să-și execute în mod strălucit misiunea. Dar consider că nu ne putem opri aici. Nu trebuie să înălțăm ziduri între noi și lumea din jur. Cercetătorul, creatorul, omul de știință, profesorul trebuie să se uite în jur, la lumea în care trăiesc și să reflecteze, într-un act de reflecție nu contemplativ, ci proactiv și constructiv, în ce fel poate ajuta societatea, instituțiile, țara să progreseze.

Competența, expertiza și experiența fiecăruia, mai ales atunci când vorbim de minți de excepție, trebuie mobilizate într-un act de implicare solidară, sinergică pe domeniile mari, de interes major pentru toți.

Prin programul meu managerial, promovez o astfel de deschidere a activității Academiei noastre, prin care încercăm să ne facem utili cu tot ce putem – și avem, slavă Domnului, în structurile ei, resurse, oameni valoroși, personalități cunoscute și respectate în mediile academice din țară și din străinătate. În acest cadru de viziune și misiune, Academia Oamenilor de Știință din România participă la dezbateri și reuniuni pe teme de interes public din domeniile educației, științei, cercetării, energiei, resurselor, societății în ansamblul ei, este prezentă în agora, gata să contribuie, cu idei și resurse umane, la identificarea de soluții, la realizarea de proiecte și programe etc. Un fapt semnificativ îl reprezintă faptul că AOȘR este membru în Coaliția Națională pentru Modernizarea României, care reunește instituții, asociații, organizații, federații etc. de vârf din toate domeniile societății și ale economiei. Nu altceva decât atitudine proactivă și implicare din partea instituției noastre exprimă Proiectul „Dezbaterile AOȘR”, la care m-am referit anterior. În repetate rânduri și cu diverse ocazii publice, Academia noastră și-a exprimat disponibilitatea și angajarea de a participa la elaborarea Proiectului de Țară despre care se vorbește de mai multă vreme, fără însă a se înregistra pași concreți înainte.

Este, într-adevăr, o altă atitudine, bazată pe o viziune a implicării, care, în general, lipsește instituțiilor de știință, de educație și de cultură. Totuși, trăim într-o lume a crizelor, a nemulțumirilor și conflictelor, o lume dură, profund instabilă, pe care e greu de crezut că o pot schimba profesorii, cercetătorii, oamenii de știință și de cultură...

Iau afirmația Dvs. ca pe o provocare, ca pe o instigare la adevăr... În opinia mea, forurile de educație, știință și cultură, începând cu cele mai înalte, prin însăși vocația lor, sunt primele chemate să contribuie la schimbare, la progresul comun. Cred cu tărie că educația, știința, cultura, cercetarea pot schimba multe lucruri în bine, pot contribui major la dezvoltarea și evoluția țării. În Europa, se vorbește de mai bine de un deceniu, în cadrul Agendei Lisabona, încheiate în 2010, și în cel al Strategiei Europa 2020, de Societatea și Economia bazate pe Cunoaștere. Europa, în uriașa competiție globală de azi, în direcția obiectivului ei de a deveni o economie competitivă la nivel global, își bazează dezvoltarea pe Cunoaștere. La originea cunoașterii stau educația și cercetarea, stau universitățile și toate celelalte instituții de învățământ superior și cercetare științifică. Am convingerea că această viziune este valabilă și la un nivel mai mic, la nivelul național al țării noastre. Avem nevoie în România de educație de calitate, de cercetare științifică performantă, de creativitate, inovare și excelență. Avem nevoie de știință de înaltă clasă, avem nevoie de cultură. Toate acestea sunt factori ai progresului, ne oferă soluții în domeniile cheie ale economiei și ale societății, ajută la emanciparea societății românești. Din păcate, suntem încă o țară a contradicțiilor. Pe de o parte, avem minți eminente, inteligențe strălucite, care fac performanță în domenii de vârf, pe de altă parte, suntem, în continuare, pe primele locuri în Europa la analfabetism funcțional și abandon școlar. Problema este însă și mai gravă, dacă luăm în considerare faptul că mulți dintre absolvenții noștri foarte buni pleacă din țară, pleacă la studii în străinătate – ceea ce, în sine, e un lucru excelent –, dar nu se mai întorc.

Ce se poate face în această privință?

Cu privire la exodul creierelor, cred că este necesar un program național de „recuperare” și de integrare a acestor tineri cu mare potențial, absolvenți ai unor mari universități din SUA și din Europa (MIT, Princeton, Harvard, Oxford, Cambridge, Sorbona etc.), în domeniile lor de specializare în România, în condiții dintre cele mai bune, profesional și financiar vorbind. Un astfel de program ar trebui să fie o prioritate guvernamentală, indiferent de culoarea politică a Guvernului. Aceste minți strălucite ar putea contribui cu inteligența lor la progresul României. Prin faptul că mulți dintre acești tineri nu se mai întorc, țara noastră pierde enorm. Dimpotrivă, dacă li s-ar crea condiții atractive pentru a se dezvolta profesional în țara în care s-au născut, implicarea lor în procesul de dezvoltare a țării ar aduce beneficii substanțiale.

În cealaltă privință, care atestă o dramă socială, abandonul școlar, analfabetismul funcțional, consider că eforturile făcute de ministerul de resort trebuie continuate, accentuate și în dimensiunea socială a educației, și în privința creșterii calității și eficienței actului de învățământ. Și aici, este necesară solidarizarea tuturor forțelor politice, sindicale, sociale și civice în jurul statutului de „prioritate națională” al educației, consacrat, de altfel, prin Legea Educației. Trebuie să înțelegem cu toții, și, înțelegând, să acționăm solidar, că Educația este șansa dezvoltării și înălțării unei națiuni. Aceste adevăr este valabil, astăzi, ca și în trecut, ca și în epoca lui Titu Maiorescu și Spiru Haret, pentru România.

Cum poate contribui AOȘR la educația tinerilor?

Încurajarea tinerilor cu potențial, stimularea creativității și a capacității de inovare constituie priorități ale Academiei Oamenilor de Știință din România.

În acest scop, avem chiar o Comisie de dezvoltare a creativității tinerilor.

Prin Fundația Scientica, AOȘR va relua, în acest an, Concursul de creativitate pentru elevi și studenți. Desfășurăm, și în acest an, cursul „Cum se elaborează un proiect european”, destinat, în principal, studenților, pe care vrem să-i pregătim și să-i antrenăm în astfel de experiențe. Avem parteneriate cu universități, prin care antrenăm pe studenți în manifestări științifice, în conferințe, sesiuni, workshop-uri și mese rotunde. Ne vom extinde toate aceste preocupări și către licee. Există un mare potențial în tinerele generații, care trebuie stimulat, dezvoltat, ajutat să se realizeze. Cred că avem o mare responsabilitate aici, ca instituție și ca profesori: nu suntem numai cercetători, oameni de știință și de cultură, ci trebuie să rămânem profesori, mentori pentru tinerii de valoare, care au mare nevoie de repere, de modele, de îndrumare în lunga și dificila aventură a cunoașterii și a devenirii.

În final, ce considerați că lipsește societății românești de azi și tinerilor în special? Între multe lucruri care ne lipsesc astăzi, de ce credeți că avem nevoie, mai mult decât orice, ca națiune?

Este o întrebare care vizează una dintre cele mai importante preocupări ale instituției noastre și ale noastre ca profesori și cetățeni ai acestei țări. Conștiința identitară, sentimentul patriotic, identitatea națională, cred eu, parcurg astăzi o criză acută, în special la tânăra generație. Cauzele sunt multiple: lumea în care trăim, globalizarea, modelele existențiale, culturale – mai degrabă subculturale, așa spune – importate necritic din alte părți, ofensiva mediatică a nonvalorii, vulgarității și promiscuității care duce la despiritualizarea și deculturalizarea omului, condițiile materiale nesatisfăcătoare pentru aspirațiile unui tânăr de azi, în comparațiile cu proiecțiile proprii, lipsa perspectivelor de realizare. Toate acestea și altele generează un sentiment de „emancipare” greșit înțeleasă de ideea de apartenență, de identitate națională, de patriotism. „Patriotism”, iată un cuvânt care astăzi este considerat prăfuit, anacronic, arondat perioadei și ideologiei comuniste, chiar protocronismului. În mod fals și abuziv, și chiar manipulator, așa spune. Aici avem mult de lucru. Mă refer nu numai la Academia Oamenilor de Știință, mă refer la toate instituțiile importante ale statului, mă refer la toate forțele progresiste, care își doresc să facă din România o țară puternică și respectată a Europei, o țară care să-și afirme europenismul, funciar, originar, structural, în limba inconfundabilă a propriei identități. Aceasta este, cred, cea mai importantă provocare, prioritatea numărul 1 a României, Proiectul de Țară permanent: formarea conștiinței identitare, cultivarea identității naționale la tinerele generații și a mândriei de a fi român în Uniunea Europeană și în lume.

Interviu realizat de prof. univ. dr. Sorin Ivan